

SİLVAN OLAYLARI

(SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI)

İNCELEME RAPORU

20 Kasım 2015

DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
03-14 KASIM 2015 TARİHİNDE UYGULANAN SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI SIRASINDA
MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ İNCELEME RAPORU

OLAY

Diyarbakır İli Silvan ilçesinde Diyarbakır Valiliği tarafından, 3 Kasım 2015 tarihinde Saat 05.00'ten itibaren geçerli olmak üzere ikinci bir emre kadar, ilçede bulunan Tekel, Mescit ve Konak mahallelerinde sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir. Yasak ilanı Valiliğin resmi web sitesi, zırhlı polis araçları ve camii hoparlörlerinden duyurulmuştur. Yasak ilanının ardından ilçeye bir iki gün önceden sevki gerçekleştirilen savaş mühimmatı, ağır silah ve güvenlik personelinin (asker, özel harekât timleri ve sivil polisler) yer aldığı hava destekli bir operasyon gerçekleştirilmiştir.

16 Ağustos 2015 tarihinden bu yana ilçede değişik zamanlarda (3 günden az olmamak üzere) 6 kez sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir. Süresi en uzun uygulanan yasak, 03-14 Kasım 2015 tarihlerinde ilan edilen ve 12 gün süren 6. sokağa çıkma yasağıdır.

Sokağa çıkma yasağının ilan edildiği 3 Kasım 2015 tarihinde Saat 05.00'ten itibaren, ilçenin tamamında ve kırsal bölgelerinde, yasağın sona erdiği 14 Kasım 2015 tarihine kadar mobil şebeke kesintileri uygulanmıştır. Sokağa çıkma yasağı ilan edilen Tekel, Mescit ve Konak mahallelerinde, operasyon boyunca elektrik ve su şebekeleri tamamen kesilmiş, ilçenin yasak ilan edilmeyen bölgelerinde bu kesintilerin etkileri hissedilmiştir. Sayısı tam olarak açıklanmayan operasyon personel gücünün, 2 binin üzerinde olduğu tahmin edilmektedir.

2014 Yılı'nın Nüfus sayım verilerine göre, ilçenin nüfusu 86 bin 663'tür. İlçeye bağlı kır nüfusu ile birlikte toplam nüfus, 100 binin üzerindedir. İlçede bulunan ve yasak ilan edilen mahallelerdeki nüfus oranları ise, TEKEL Mahallesi 2 bin 812 kişi, MESCİT Mahallesi 6 bin 340 kişi ve KONAK Mahallesi 5 bin 193 kişidir.

Yasak ilan edilen Tekel, Mescit ve Konak mahallelerinde, operasyon süresi boyunca şiddetli çatışmalar meydana gelmiş ve mahallelerde bulunan yurttaşlar çatışmaların arasında kalmış, insani ihtiyaçlardan mahrum bırakılmıştır. Operasyon sırasında, ev ve işyerleri kurşunlanmış, yaşam hakkı ihlali gerçekleşmiş, sivil yurttaşların can ve mal güvenlikleri tehdit edilecek şekilde hak ihlalleri meydana gelmiştir. Operasyon sırasında 8 sivil yurttaş, güvenlik güçleri tarafından açıldığı iddia edilen ateş sonucu yaşamını yitirmiştir.

Yasak, ilçe kaymakamlığı tarafından yapılan duyuru ile 14 Kasım 2015 tarihinde Saat 14.00'ten itibaren sona erdirilmiştir.

HEYETİN OLUŞUMU VE AMACI

16 Kasım 2015 tarihinde, İnsan Hakları Derneği (İHD) Diyarbakır Şubesi, Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) Diyarbakır Temsilciliği ve Diyarbakır Tabip Odası'ndan (DTO) oluşan bir heyet, ilçede meydana gelen yaşam hakkı ihlallerini yerinde tespit etmek ve incelemelerde bulunmak amacıyla ilçe merkezine gitmiştir. Heyet içerisinde yer alanlar;

İHD Genel Başkan Yardımcısı ve Diyarbakır Şube Başkanı **Raci Bilici**
İHD MYK Üyesi ve Doğu-Güneydoğu Anadolu Bölge Temsilcisi **Abdusselam İnceören**
TİHV Diyarbakır Temsilcisi **Barış Yavuz**
DTO Başkanı **Cengiz Günay**

DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
03-14 KASIM 2015 TARİHİNDE UYGULANAN SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI SIRASINDA
MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ İNCELEME RAPORU

Heyet, inceleme çalışmalarından bulunduğu 16 Kasım tarihinden önce (11 günlük yasak süresi boyunca) birçok kez ilçede bulunmuş, ancak gerçekleştirilmek istenen inceleme talepleri yerel mülki birimler tarafından güvenlik gerekçesiyle reddedilmiştir. Heyet ilçede bulunduğu bu süreler içerisinde, yerel yetkililerle (belediye, kaymakamlık) irtibat halinde olmuş, mahallelerde yaşanan olayları takip etmiş, yurttaşların yaşadığı mağduriyetler ile ilgili acil durumlar için de çeşitli girişimlerde bulunmuştur.

İlçe merkezinde incelemelerde bulunan heyet üyeleri, güvenlik güçleri tarafından gerçekleştirilen operasyonunun ardından kentte meydana gelen tahribata ilişkin izlenimlerde bulunmuş, operasyon sırasında can ve mal tehdidi ile karşılaşan yurttaşlar, yaşamını yitiren sivil yurttaşların aileleri ile Silvan Belediyesi yetkilileri ile görüşmelerde bulunmuştur.

HEYETİN OLAY YERİ İZLENİMLERİ

Heyet ilk olarak Diyarbakır Caddesi üzerinde bulunan ve silahlı saldırıya maruz kalan Dicle Kırathanesini ziyaret etmiştir. Kırathanenin işletilmediği ve kapalı olduğu görülürken, ön cephede saldırıya ait kurşun izlerinin duvar ve cam bölmelerde halen durduğu tespit edilmiştir. Kırathane önünde bulunana yurttaşlardan, kırathanenin uğradığı saldırı hakkında bilgi edinilmiştir.

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi Feridun Mahallesi Diyarbakır Caddesi üzerinde bulunan Dicle Kırathanesi silahlı saldırıya maruz kaldı. Sokağa çıkma yasağının 7'nci gününde (9 Kasım 2015-Pazartesi) gerçekleşen saldırıda açılan ateş sonucu Mehmet Gündüz (45), Seyfettin Kurt (44), Abdulsamet Kesici (50) ve Kudbettin Çiçek adlı kişiler ağır yaralandı. Yaralılar, yurttaşlar tarafından Silvan Devlet Hastanesi'ne kaldırılırken, Mehmet Gündüz adlı yurttaş buradaki ilk müdahalenin ardından Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne sevk edildiği sırada, yolda yaşamını yitirdi. Saldırının, zırhlı polis aracından açılan ateş sonucu gerçekleştiği iddia edilirken, saldırı öncesi ve sonrasına dair ortaya çıkan görüntülerde, bir zırhlı aracın olay bölgesinde ve kırathane civarında olduğu tespit edilmiştir.

Söz konusu olayın meydana geldiği mahalle, sokağa çıkma yasağı ilan edilen mahallelerin dışında bir bölgedir. Olayı anını ve sonrasını kaydedecek biçimde, civarda bulunan resmi kamu kurum ve kuruluşlarının güvenlik kameralarının bulunmuş olduğu heyetimizin inceleme çalışmaları sırasında tespit edilmiştir.

Mahalle girişleri ile ara sokaklara döşenen asfalt (*parke ve kilit*) taşların yerlerinden söküldüğü ve sokakların çeşitli yerlerine tasniflenmek suretiyle barikat amaçlı yığınak yapıldığı görülmüştür. Ayrıca yollarda açılmış çukur ve çamurlaşan bölgelerin yoğun olduğu izlenimi edinilmiştir.

Mahallelerde bulunan ev ve iş yerlerinde, kurşun izleri ve yanmadan kaynaklı tahribatlar olduğu görülmüştür. İzlerin, ağır ateşli silah mühimmatına ait olduğu tahmin edilmektedir. Yine mahallelerde bulunan çok sayıda ev ve iş yerinde görülen kurşun izlerinin, kimilerinin hedef gözetilerek kiminin rastgele yapılmış taranma sonucu olduğu inceleme sırasında yürütülen tahminler arasındadır.

Mahallelerde, sokağa çıkma yasağı süresi içerisinde tahrip edildiği gözlenen içme suyu kanalları ile elektrik trafo ve kablolarının, yetkililer tarafından onarılmaya çalışıldığı

DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
03-14 KASIM 2015 TARİHİNDE UYGULANAN SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI SIRASINDA
MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ İNCELEME RAPORU

gözlemlenmiş, heyetin sorusu üzerine de onarımların hızlı bir şekilde sürdüğü, ancak zaman alabileceği ifade edilmiştir.

Mahalle duvarlarında çok sayıda ve Türkiye bayrağı simgelerinin yoğun kullanıldığı milliyetçi, ırkçı ve cinsiyetçi tehdit içeren yazılamalar olduğu görülmüştür.

Mahallelerde ve sokağa çıkma yasağının sona ermesinin ardından, Belediye yetkililerinden oluşan grupların hasar gören ev ve iş yerlerinde hasar tespit çalışmalarında buldukları görülmüştür.

Mahalle sakini kimi yurttaşların ev eşyalarını toplayarak nakliyat araçlarıyla taşıdıkları görülmüştür. (Taşınanlar can güvenliği gerekçesiyle, ilçenin başka semtlerine veya Diyarbakır'a taşıdıklarını beyan etmişlerdir.)

Operasyon sona ermiş olmasına rağmen, mahallede yaşayan yurttaşları tedirgin edecek seviyede, özel hareket polisi mensuplarının ve zırhlı araçların mahallelerde hareketliliği dikkat çekmiştir.

OLAYLARDA YAŞAMINI YİTİRENLER VE YARALANANLAR

Diyarbakır'ın Silvan ilçesinde bulunan Tekel, Mescit ve Konak mahallelerinde ilan edilen sokağa çıkma yasağı sırasında 3 Kasım 2015 tarihinde Diyarbakır Caddesi üzerinde, Müslüm Tayar (22) isimli genç zırhlı araçtan açılan ateş sonucu, ayağından ve göğüs kısmından aldığı 4 kurşunla yaralandı. Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde tedavi altına alınan Tayar, tüm müdahalelere rağmen kurtarılamayarak yaşamını yitirdi.

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi merkezindeki Tekel, Mescit ve Konak mahallelerinde ilan edilen sokağa çıkma yasağı sırasında 3 Kasım 2015 tarihinde, Tekel mahallesinde polis tarafından açılan ateş sonucu Sertip Polat (20) isimli genç yaşamını yitirdi.

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi merkezindeki Tekel, Mescit ve Konak mahallelerinde ilan edilen sokağa çıkma yasağı sırasında 4 Kasım 2015 tarihinde Tekel Mahallesi'nde, 24 yaşında ve 3 çocuk babası Engin Gezici isimli yurttaş polis tarafından açılan ateş sonucu vurularak yaşamını yitirdi.

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi merkezindeki Tekel, Mescit ve Konak mahallelerinde ilan edilen sokağa çıkma yasağı sırasında 4 Kasım 2015 tarihinde Tekel Mahallesi'nde, yeğeni Engin Gezici'nin vurulduğunu öğrenen ve olay yerine giden halası İsmet Gezici de açılan ateş sonucu karnından vurularak yaralandı. Diyarbakır Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne kaldırılan hala Gezici, tüm müdahalelere rağmen kurtarılmadı.

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi merkezindeki Tekel, Mescit ve Konak mahallelerinde ilan edilen sokağa çıkma yasağı sırasında 5 Kasım 2015 tarihinde, Tekel Mahallesi'nde evine açılan ateş sonucu Mukaddes Arbağ isimli kadın yaralandı.

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi merkezindeki Tekel, Mescit ve Konak mahallelerinde ilan edilen sokağa çıkma yasağı sırasında 5 Kasım 2015 tarihinde, özel harekât timlerinin ağır silahlarla açtıkları ateş sonucu Rıdvan Us isimli yurttaş, sol bacak kasığı ile sol koluna aldığı 2 kurşunla

DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
03-14 KASIM 2015 TARİHİNDE UYGULANAN SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI SIRASINDA
MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ İNCELEME RAPORU

ağır yaralandı. Diyarbakır Eğitim Araştırma Hastanesi'nde tedavi altına alınan Us, 16 Kasım tarihinde tedavisi sürdüğü sırada yaşamını yitirdi.

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi merkezindeki Tekel, Mescit ve Konak mahallelerinde ilan edilen sokağa çıkma yasağı sırasında 5 Kasım 2015 tarihinde, sabah saatlerinde düzenlenen operasyonda çatış çatışma sonucu Necmi Çakır (40) isimli polis memuru yaşamını yitirdi.

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi merkezindeki Tekel, Mescit ve Konak mahallelerinde ilan edilen sokağa çıkma yasağı sırasında 7 Kasım 2015 tarihinde Tekel Mahallesi, Ramazan Bakır isimli yurttaş, bomba atar mermisinin şarapnel parçasının kendisine isabet etmesi sonucu yaralandı. Bakır, Diyarbakır Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde tedavi altına alındı.

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi merkezindeki Tekel, Mescit ve Konak mahallelerinde ilan edilen sokağa çıkma yasağı sırasında 8 Kasım 2015 tarihinde Cami Mahallesi Gazi caddesinde, Özel harekât timleri tarafından havan topu ve roket atıldı. Atılan havan topu, cadde üzerinde yere çarpıp parçalanarak Çiçek ailesinin evine isabet etti. Evde eşiyle tek başına yaşayan 65-70 yaşlarındaki Mehmet Emin Çiçek, kırılan cam parçalarının vücuduna isabet etmesi sonucu yaralandı. Çiçek, Silvan Devlet Hastanesi'nde kaldırıldı.

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi merkezindeki Tekel, Mescit ve Konak mahallelerinde ilan edilen sokağa çıkma yasağı sırasında 9 Kasım 2015 tarihinde Feridun Mahallesi Diyarbakır Caddesi üzerindeki bulunan Dicle Kiraathanesi'ne zırlı araçlardan ateş açıldı. Mehmet Gündüz (45), Seyfettin Kurt (44), Abdulsamet Kesici (50) ve Kudbettin Çiçek adlı kişiler ağır yaralandı. Yaralılar yurttaşlar tarafından Silvan Devlet Hastanesi'ne kaldırılırken, Mehmet Gündüz adlı yurttaş buradaki ilk müdahalenin ardından Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne sevk edilirken, yolda yaşamını yitirdi.

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi merkezindeki Tekel, Mescit ve Konak mahallelerinde ilan edilen sokağa çıkma yasağı sırasında 9 Kasım 2015 tarihinde Tekel Mahallesi'nde, özel hareket timleri tarafından açılan ateş sonucu Yakup Sinbağ (20) isimli genç yaşamını yitirdi.

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi merkezindeki Tekel, Mescit ve Konak mahallelerinde ilan edilen sokağa çıkma yasağı sırasında 11 Kasım 2015 tarihinde, özel hareket timlerinin açtığı ateş sonucu A.G. (7) ile İ.Y. (12) isimli çocuklar yaralandı. Güney, atılan bombaatar parçasının vücuduna isabet etmesi sonucu, Yazkent ise sağ bacağına isabet eden kurşun sonucu yaralandı. Yaralanan çocuklar, hastaneye götürülerek tedavi altına alındı.

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi merkezindeki Tekel, Mescit ve Konak mahallelerinde ilan edilen sokağa çıkma yasağı sırasında 12 Kasım 2015 tarihinde Mescit Mahallesi'nde, Süleyman Güleç isimli yurttaş açılan ateş sonucu yaşamını yitirdi.

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi merkezindeki Tekel, Mescit ve Konak mahallelerinde ilan edilen sokağa çıkma yasağı sırasında, Tekel mahallesi 200 metre mesafedeki Selahattin mahallesi Mustafa Sağlam (26) isimli yurttaş yaralandı.

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi merkezindeki Tekel, Mescit ve Konak mahallelerinde ilan edilen sokağa çıkma yasağı sırasında 12 Kasım 2015 tarihinde, zırlı araçlar ve kepçe ile Mescit Mahallesi'ne giden polis ekiplerine yönelik açılan ateş sonucu çatışma çıktı. Çatışmada Ali

**DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
03-14 KASIM 2015 TARİHİNDE UYGULANAN SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI SIRASINDA
MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ İNCELEME RAPORU**

Öztürk isimli polis memuru yaşamını yitirdi, bir polis ise yaralandı. Çatışma sırasında evinin balkonunda bulunan Hüseyin Yıldız (35) isimli yurttaş yaralandı.

HEYETİMİZCE OLAYLAR SIRASINDA YAŞAMINI YİTİRENLERİN YAKINLARI İLE YAPILAN GÖRÜŞMLER

NOT: Tanık beyanları kişilerin talebi ve güvenlik gerekçesiyle gizli tutulmuştur.

Yaşamını yitiren Süleyman Güleç'e dair tanık beyanları

A Kişi

Kendisi bekârdı. Market vardı, markete bakıyordu. Kahvenin yanındaydı marketleri. Zaten bizim vekiller oradaydı. Onlar, bizden daha iyi biliyor. Onları kurtarmaya çalışmış. Kendini, onlara siper etmiş. Ayla Akat oradaydı, 4 milletvekilimiz oradaydı. Onlar dediler ki 'biz nereye sığınmaya çalışıyorsak tank veya roketi, oraya doğru atıyorlar.' Helikopter yukarıdan onları tespit ediyor. Olay anında vekillerle birlikte oradaymış. Tek bir kurşunla, kalbinin üzerinden vurmuşlar. Kurşun sırtından çıkmış. Bizim vekiller onu almışlar, camiye taşımışlar. Bu arkadaşımız ki, sonradan olay yerinde şehit oldu. Onu çıkardığımızda aynen bizim gibiydi. Dünden beri enfeksiyon kapmış. Çocuk aniden düşmüş. Bunların kurşunları zehirlidir. Kana dokundu mu hemen insan gider. Bakın, iki-üç kişi de aynı bu olaylarda ayaklarından yaralanmışlar. Bu yara nedeniyle adamlar gitmişler. Hem burada, hem Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde, biz zaten dava da açacağız. Öbür arkadaşlar da gelsinler beraber bir şeyler yapacağız. Davacı olsunlar, onlar da.

B Kişi

Bir tane kurşun da omuzuna değmiş. Yani gerçekten hocam, bu M16 mermileri hepsi zehirlidir. Öbürleri, kaleşnikof veya G3 ile vurulursa bir şey olmuyor. Yani yaralar büyüktür. M16 mermilerinde hemen yara kapanıyor, iç kanamadan gidiyorlar.

Yaşamını yitiren Yakup Sinbağ'a dair tanık beyanları

A Kişi

Başından yaralanmıştı. Kafasına isabet etmiş. 23-24'lü yaşlardaydı. O da bekârdı. O da işçiydi. Onların evinin 100 metre yukarısında olmuş. Tekel mahallesinde. Dün Nusaybin'de gördünüz... Bayan, ikinci katta kapıyı açıyor, aşağıya daha inmeden merdiven üzerinde onu vurdular. Kızı kendini üzerine atıyor. Onu da vuruyorlar... Sadece bir kurşun. Bildiğim kadarıyla sadece bir kurşun, başına isabet ediyor. Vekiller, çocuğun annesinden daha fazla ağlıyorlardı. Diyordular ki; 'O olmasaydı bizden kimseyi bırakmayacaklardı'. Diyordular ki 'biz bir yere girdiğimizde o bizim yerimizi değiştiriyordu'. Diyormuş ki: uçak yerimizi tespit ediyor, yerinizi değiştirin. 20 defadan fazla yerlerini değiştiriyor. Caddeye çıkınca onu vuruyorlar. Yani başkan direkt olarak İŞİD'i kullanıyorlar ülkemizde.

**DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
03-14 KASIM 2015 TARİHİNDE UYGULANAN SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI SIRASINDA
MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ İNCELEME RAPORU**

Yani bazı insanlar diyor ki; bunlar kesin İŞİD’lidir. Duvar yazıları var. Belki siz de gördünüz. Evlere baskın yapınca da aynen İŞİD’in yöntemlerini kullanıyorlar.

B Kişi

Zaten maske takıyorlar, sakalları buralarına geliyordu (uzundu).

Yaşamını yitiren Müslüm Tayar’a dair tanık beyanları

C Kişi

22-23 yaşındaydı. Kalıpçıydı, babası ile birlikte çalışıyordu. Dedesinin evinin önünde, 100 metre ilerde vurulmuş. Dedesinin evine gelmiş. İnternet kafesi vardı. Dükkanı erken kapatmış. Dedesinin evine doğru gidiyor. Dedesinin evine 100 metre kala tarıyorlar. Feridun Mahallesi, orada sokağa çıkma yasağı yoktu. Yanlış bilmiyorsam 5 kurşun yemişti. Tarandığı gün Silvan’ın genelinde sokağa çıkma yasağı yoktu. Sonraki sabah, sokağa çıkma yasağı başladı. Biz de istiyoruz ki bu günden sonra böyle olaylar bir daha olmasın. Biz sonuncu olalım. Bu gençlerin hepsi, bizlerin gencidir. Dileğimiz odur ki, biz sonuncu olalım. Bu acıyı ne biz, ne arkadaşlarımız, ne de kimse yaşamasın.

Yaşamını yitiren Engin Gezi ve Halası İsmet Gezici’ye dair tanık beyanları

D Kişi - (Engin Gezici’nin Dayısı)

Zaten 7 aydır Muş’taydı. Babası ile orda çalışıyorlardı. Çobandı. Gelip burada ev tutmuştu, Tekelde. 6 gün önce gelmişti. 3 çocuğu vardı. Benim yeğenimdi. Halasının evine giderken orda bir keskin nişancı vuruyor onu. Halası haberi alıp çıkıyor. Halasını da vuruyorlar. Halası da öldü. İsmet Gezici, 50 yaşında vardı. Onun halası... Çocuk da 23-24 yaşındaydı. Engin, evin önüne tam çıkmıştı ki... Orda Sur mahallesi var. Orda keskin nişancılar vurmuşlar. Seçimin 3. Günüydü. Ayın 4’ü... Zaten mahallede sokağa çıkma yasağı vardı. Çatışma vardı tabi. Bir mermi vardı. Göğsünde... Vurulduğu gibi düşüyor. Halası duyunca koşuyor. Ordaki insanlar “Gitme, gitme” diye uyarıyorlar. Ama o gidiyor. Halasında da iki mermi izi var. Ev hanımı, kadındır. 55 yaşlarında. Çocuğun tam gözüne isabet etmiş kurşun. Geri geri gidip düşmüş. Mahaldekiler onu alıp eve götürüyorlar. 3 çocuğu vardı; Poyraz, Apo, Hêlîn.

Görüşme sırasında heyetin Sorusu: “Devlet diyor ki Engin’in elinde silah vardı... Diyorlar ki Engin çatışırken vuruluyor. Hala da Engin’in silahını alıp, gidip Engin’i almak isterken vuruluyor”

Soruya yanıt olarak: Öyle bir şey yok. Ne Engin’in, ne halanın elinde silah var. Hala da 4-5 aydır Tekel Mahallesi’nde yaşlı kocastıyla yaşıyordu.

HEYETİMİZCE OLAYLAR NEDENİYE MAĞDURİYET OLAN YURTTAŞLARDAN BİR KISMI İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER

E Kişi – (Mahallede ikamet eden yurttaş/esnaf)

Çok büyük bir patlama oldu orda. Zaten biz gelene dek bir şey kalmamıştı. İtfaiye de geleliyordu. Gelenler taranıyordu zaten. Öyle bir patlamaydı ki, kültür merkezinin korkuluklarını yerinden söküp atmıştı. Dükkanlar yandı. Sonrasında dükkanlara hırsız girdi. Kalanları da hırsızlar aldı. Dükkan da hiçbir şey kalmadı. Kasamız da yok. Artık parçalandı mı ne oldu... Belediyeden gelenler oldu. Başka da kimse gelmedi. Belediye de gelip binayı inceledi. Zaten şurası da çukur olmuş, berbat olmuş. Görüyorsunuz zaten. Öbür tarafta camların tamamı kırılmış. Yukarısı da, tavan mavan hiçbir şey kalmamış. Ambarı da delmişler arkada. Genel olarak kimse gelmedi yani. Sadece bize değil.

G Kişi – (Mahallede ikamet eden yurttaş)

4 aydır dışarıdayız dedim. 10 günde bir çocuklar gelir, devlet onları vurur... Eve gidemiyoruz. Perişanız. Evimizi yıkmışlar. 4 aydır ne Büyükşehir Belediyesi, ne Silvan Belediyesi, ne insan hakları kurumları... Kimse mağduriyetimiz için gelmedi. Açlığımız, hastalığımız, perişanlığımız... Kürdistan'ı baş göz üstüne, ama bazıları keyiflerindeyse... Bak işte Silvan, şu yukarıya git güllük gülistanlık. Kahvede okey oynuyorlar. Ben burada açım, kira 150 liradan, 300 TL olmuş. Kürdistan eyvallah da, biz perişan olmuşuz. Biz yardım talep ediyoruz. Mala Mira Camiinin karşısında ev tuttum, oraya gidiyorum. 1 çocuğum Diyarbakır'da, 2 çocuğum İstanbul'da. Her birimiz bir yerde. Mağduriyetimizi görmüyorlar. Sadece masada konuşmakla olmuyor.

H Kişi – (Mahallede ikamet eden yurttaş/esnaf)

Kahvehane. Evet. Kullanılamaz durumda. Belediye ya da kaymakamlık zarar tespiti için daha gelmediler. Gelip gelmeyeceklerini bilmiyorum. Yanma olayı son günlerde olmuş. Ondan önce de yakmışlardı ambarlarımızı. Burda değildik. Ama şuralara baksana. Bunlar hedef olabilir mi? Hedef olsa olmasa, adam rastgele ateş ediyor. Şurası hedef midir? Şu evin haline bak.

TESPİT VE KANAATLER

1. Diyarbakır İli Silvan ilçesinde Diyarbakır Valiliği tarafından, 3 Kasım 2015 tarihinde Saat 05.00'ten itibaren geçerli olmak üzere ikinci bir emre kadar, ilçede bulunan Tekel, Mescit ve Konak mahallelerinde sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir. Yasak ilanı Valiliğin resmi web sitesi, zırhlı polis araçları ve camii hoparlörlerinden duyurulmuştur. Yasak ilanının ardından ilçeye bir-iki gün önceden sevki gerçekleştirilen savaş mühimmatı, ağır silah ve güvenlik personelinin (*asker, özel harekât timleri ve sivil polisler*) yer aldığı hava destekli bir operasyon gerçekleştirilmiştir. Yine operasyon sırasında ağır silahların (*tanklardan top atışları, askeri helikopterden bombardıman*) kullanıldığı, tank yurttaşların beyanı ile tespit edilmiştir.
2. Sokağa çıkma yasağını ilanından önce başlamak üzere ilçe merkezi ve ilçeye bağlı tüm köylerde mobil şebeke ağlarına erişim engellenmiştir. İlçede bulunan Tekel, Mescit ve Konak mahallelerinde elektrik ve su şebekeleri kesintiye uğramıştır.

DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
03-14 KASIM 2015 TARİHİNDE UYGULANAN SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI SIRASINDA
MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ İNCELEME RAPORU

3. Planlanan operasyonun uygulama şeklinin, görgü tanıklarının anlatımı ve inceleme çalışmaları sonucunda, sivil yurttaşların can ve mal güvenliğini tehdit edecek nitelik taşıdığı ve sivil yurttaşların gerçek silahlar kullanmak suretiyle hedef alındığı tespit edilmiştir.
4. Operasyon sırasında güvenlik güçlerinin sivil yurttaşlara yönelik, yasal yetki ve sınırlarını aşarak, kasti ve hedef gözeterek biçimde silahlı saldırılarda bulunduğu tanık beyanları ile tespit edilmiştir. Bu saldırılarda 8 sivil yurttaş, güvenlik güçleri tarafından açıldığı iddia edilen ateş sonucu yaşamını yitirirken, 10 yurttaş ateşli silah kullanımı sonucu yaralanmıştır. Ayrıca yasak ilan edilen mahallelerde düzenlenen operasyonlarda çıkan çatışmalarda 2 polis memuru yaşamını yitirdi, 1 polis memuru ise yaralandı.
5. Operasyon sırasında yasak ilan edilen ve yaklaşık 14 bin civarında sivil yurttaşın yaşadığı mahallelere yönelik, operasyon kapsamında önleyici hiçbir tedbir alınmadığı, yurttaşların temel ihtiyaçlarının (*açlık, susuzluk ve enerji/elektrik ihtiyacı*) karşılanmadığı tespit edilmiştir.
6. Operasyon sırasında sivil yurttaşlara ait ev ve işyerleri, güvenlik görevlilerinin rastgele açtığı ateş sonucu kurşunlanmış ve tahrip edilerek kullanılamaz hale getirilmiştir. İncelemeler sırasında kimi ev ve işyerlerinin bir kısmının veya tamamının ise, yandığı tespit edilmiştir.
7. Heyetimizin inceleme çalışmaları sırasında ve yurttaş beyanlarından edinilen bilgilere göre, sokağa çıkma yasağının sona ermesinden iki gün önce güvenlik güçleri tarafından 'temizlik operasyonu' adı verilen, mahallelerde ev ve işyerlerine yönelik baskınlar gerçekleştirilmiştir. Demokratik bir hukuk devletinde, suç ve suçlu iddiası karşısında yapılan operasyonlar sonrası güvenlik güçlerince gerçekleştirilen 'suç mahallinin' temizlenmesi, yine güvenlik güçlerince yapılan hak ihlallerine dair delillerin ve hakikatlerin yok olmasına, dolayısıyla da bağımsız kurum ve kuruluşların çalışma ve incelemelerinin sınırlanmasına sebebiyet vermektedir.
8. Operasyona katılan yüzleri maskeli özel harekât polisi mensuplarının, mahalle duvarlarına çok sayıda ve Türkiye bayrağı simgelerinin yoğun kullanıldığı milliyetçi, ırkçı ve cinsiyetçi tehdit içeren yazılamalar yaptığı, basın ile sosyal medya araçlarında yayınlanan görüntülerde ve yurttaşlardan edinilen bilgiler sonucunda tespit edilmiştir.
9. İlan edilen sokağa çıkma yasağını, yasak ilan edilen mahallelere protesto yürüyüşleri düzenleyerek demokratik gösteri hakkını kullanan yurttaşlara ve seçilme temsiliyeti kazanmış milletvekili ve belediye başkanlarına yönelik, güvenlik güçleri tarafından orantısız, şiddetli müdahaleler gerçekleşmiş, ateşli silahların kullanıldığı medyaya yansıyan görüntülerle tespit edilmiştir.
10. Heyetimizce yapılan gözlemlerde operasyon sırasında, güvenlik güçleri tarafından birçok evin kapısının kırılarak içeri girildiği ve konutlarda, herhangi bir yargı kararı ve/veya yargısal denetime tabi tutulmaksızın arama yapıldığı tespit edilmiştir.
11. Yurttaşlardan alınan bilgilere göre; yasak ilan edilen mahallelerde sağlık ve eğitim hizmetleri verilmemiştir. İlçeden mahallelere yönlendirilmek istenen sağlık hizmetleri

DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
03-14 KASIM 2015 TARİHİNDE UYGULANAN SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI SIRASINDA
MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ İNCELEME RAPORU

ise engellenmiştir. Operasyon sırasında ateşli silah kullanımı sonucu yaralanan yurttaşların sağlığa erişim haklarının engellendiği, vurularak yaşamı yitiren yurttaşların cenazelerinin de vurulduğu yerde günlerce bekletildiği tespit edilmiştir.

12. Yaşam hakkı ihlallerine ilişkin etkin bir soruşturma başlatılıp başlatılmadığı konusunda sağlıklı bir veriye ulaşılamamış ve ölüm olaylarının açıklığa kavuşturulmasındaki en önemli denetim aracı olan otopsi raporlarına ulaşılamamıştır.
13. İnceleme çalışmalarında bulunan heyetimiz, ilçede yaşanan duruma ilişkin yurttaşlarla yapmak istedikleri görüşme talebine, yurttaşların çoğunluğu, olaylar nedeniyle yaşadıkları tedirginlikten ötürü beyanlarda bulunmak istememişlerdir.

ÖNERİLER

1. Heyetimiz, sivilleri hedef alan ve yaşam hakkı ihlali başta olmak üzere ağır insan hakları ihlaline neden olan saldırıları kınamaktadır. Olayların bütün boyutları ile açığa çıkartılması amacıyla etkin bir soruşturma başlatılmasını talep etmektedir.
2. Heyetimiz, operasyon sırasında ve sonrasında kolluk kuvvetlerinin sivil halka yönelik tehdit, hakaret, saldırı ile 'halkı kin ve düşmanlığa tahrik eden' davranış ve yazılamalara ilişkin adli ve idari soruşturmaların derhal başlatılmasını ve bu soruşturmalar süresince ilgili personel ve amirlerinin açığa alınmasını talep etmektedir.
3. Yapılan operasyonlar neticesinde heyetimizce yapılan gözlem ve incelemelerde kişilerin konut ve işyerlerinde ciddi tahribatlar olduğu gözlemlenmiştir. Anayasanın 35. maddesi ile İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin (İHAS) EK 1 No'lu protokolün 1. maddesi uyarınca herkes mallarının dokunulmazlığına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir. Yapılan operasyon neticesinde kişilerin mülkiyetlerine ciddi zararlar verilerek Anayasanın 35. maddesi ile İHAS'ın 1 No'lu protokolünün 1. maddesinde korunan hakları ihlal edilmiştir. Bu çerçevede kişilerin mülkiyet hakkına getirilen bu zararların derhal karşılanması gerekmektedir. Diyarbakır Valiliği tarafından bir zarar tespit komisyonu oluşturularak, olaylar sırasında yurttaşların yaşadığı maddi ve manevi mağduriyetleri karşılanmalıdır.
4. Silvan da olayların ve operasyonun devamı sırasında tüm iletişim kanallarının (telefon, internet vb.) herhangi bir yargı kararı olmaksızın kesilmiş olduğu gözlemlenmiştir. Herhangi bir yargı kararı olmaksızın kişilerin anayasanın 22. maddesi ile korunan haberleşme hürriyeti ile 26. maddesindeki düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti keyfi olarak sınırlandırılmıştır. Bu sınırlandırma aynı zamanda Silvan dışındaki diğer yurttaşların haber veya fikir almak ile vermek haklarını da ihlal etmiştir. Bu şekilde sınırlandırmaya sebebiyet veren kişi ya da kurumlar hakkında adli ve idari soruşturmaların başlatılması gerekmektedir.
5. Heyetimiz, Mardin İli Nusaybin ilçesinde 13 Kasım 2015 tarihinde Saat 21.00'den itibaren geçerli olmak üzere süresiz olarak başlatılan ve devam etmekte olan sokağa çıkma yasağı ve ardından başlatılan polis operasyonunun, yeni hak ihlallerine yol

**DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
03-14 KASIM 2015 TARİHİNDE UYGULANAN SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI SIRASINDA
MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ İNCELEME RAPORU**

açacağı endişesini taşımaktadır. Bu sebeple operasyonun derhal sonlandırılmasını talep etmektedir.

6. Heyetimiz genel olarak son 6 ayda yoğunluk gösteren çatışmalı süreç ile birlikte yaşam hakkı başta olmak üzere artan hak ihlallerine dikkat çekmektedir. Bu sebeple devlet ve hükümet organlarını, insan hakları ihlallerine yol açan güvenlik eksenli politikalarından bir an önce vazgeçmeye ve taraflara çatışmasızlık, diyalog ve müzakereye dönülmesi çağrısında bulunmaktadır.

EK – Fotoğraflar

**DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
03-14 KASIM 2015 TARİHİNDE UYGULANAN SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI SIRASINDA
MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ İNCELEME RAPORU**

**DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİNDE
03-14 KASIM 2015 TARİHİNDE UYGULANAN SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI SIRASINDA
MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ İNCELEME RAPORU**

